

Аб другім томе Твораў В. І. Леніна

Падпісчыкі атрымліваюць другі том чацвёртага выдання Твораў В. І. Леніна. Змест гэтага тома перапісвае нас да сярэдзіны 90-х гадоў XIX стагоддзя, калі Ленін закладаў асновы марксісцкай партыі ў Расіі.

У пачатку 90-х гадоў у Цесарыявічы і некаторых іншых гарадах існавалі сацыял-дэмакратычныя гурткі, уздзейнікі якіх займаліся вывучэннем марксізму. Аднак гэты вывучэнне не звязалася з актуальнымі пытаннямі рабочага руху.

Ленін палішоў да справы іншых. Апіраючыся на вывучэнне марксізма, ён творча прымяняў яго ў рашэнні актуальных задач эканамічнага і палітычнага развіцця Расіі, у распрацоўцы праграмных, тактычных і арганізавальных пытанняў рэвалюцыйнай барацьбы рабочага класа. На прызвясце ў Цесарыявічы восенню 1893 года ён усталяваў сувязь з перадавымі рабочымі — Шагуновым, Вабушкіным і другімі, а з 1894 года сам выязе заўважыць ў рабочых гуртках за Неўскай заставай. У сваіх работах, дакладах, рэфератах і выступленнях на гуртках Ленін высувае перад сабой дэмакратыі зачатку з'яўлення навуковага сацыялізму з рабочым рухам.

Восенню 1895 года Ленін аднае ўсе марксісцкія гурткі Цесарыявічы ў «Саюз барацьбы за вызваленне рабочага класа». Узначіненне гэтага саюза было буйным крокам у справе стварэння рэвалюцыйнай марксісцкай партыі ў Расіі. Ленін наставіў перад цесарыявіцкімі «Саюзам барацьбы» зачатку звязана з масавым рабочым рухам і палітычна кіраваным. На кіраванні Леніна «Саюз барацьбы» пераходзіць ад прапаганда марксізма ў рабочых гуртках да палітычнай агітацыі сярод шырокіх мас рабочых. Ён звязвае барацьбу рабочых за эканамічныя патрабаванні (паляпшэнне ўмоў працы, скарачэнне рабочага дня і т. п.) з палітычнай барацьбой супроць царства. На студні 1895 — 1896 гадоў «Саюз барацьбы» агулкуецца сацыялістычнымі пракаламшымі і лістоўкамі.

Ленінікі «Саюз барацьбы» быў «першым зачаткам рэвалюцыйнай пратэктарскай партыі ў Расіі». Усеяе за цесарыявіцкімі «Саюзам барацьбы» стварылася арганізаваны марксісцкі ўсіх гадоўных прамавых цэнтрах, роўна як і на акраінах («Курорт» Курскіх гісторыі ВКП(б)». Стар. 26). У сярэдзіне 90-х гадоў марксісцкія арганізацыі ў Цесарыявічы, і гэты пачынаў сваю рэвалюцыйную дзейнасць таварыш Сталін. Ленінікі творылі служылі кіраваннем для «Саюза барацьбы» ў іх практычнай дзейнасці.

Другі том атрымавацца артыкулам-пракаламшым «Фрыдрых Энгельс», напісаным восенню 1895 года і надрукаваным у 1896 годзе ў зборніку «Работник» № 1—2.

У змест смерці Энгельса, 24 ліпеня (5 жніўня) 1895 года. Ленін быў за майю, куды ён выехаў 25 красавіка (7 мая), каб усталяваць сувязь з пехананскай групай «Вызваленне працы». Там жа ён азнаёміўся з безымястоўнымі волютамі сямі асабістых-дэмакратычных прэсы на скарцы Энгельса. Газеты і журналы агуравалі шматлікія артыкулы, у якіх асабіста Энгельса ўсяляк ўхвалялі, але захаўвалі вядомы рэвалюцыйны ідэй яго творцаў.

На прызвясце ў Расію Ленін піша артыкул, у якім рысуе вообраз вліцка асабіста Маркса і дае чытанне ідэйнае асноў марксізма. Ленін паказвае, як Маркс і Энгельс ператварылі сацыялізм з мары ў навуку, як распрацавалі яго ў сваіх гениальных творах. У артыкуле даецца класічная характарыстыка гэтых твораў. Ленініца аднак «Маніфест» камуністычнай партыі» гласіць: «Гэта прэліюдная кіпчачая вапта пазых таму: тутэй за жыццё і рухацца па гэтага часу ўсё арганізавана і змаганніцы працягваюць змаганні за свабоду» (стар. 10); аднак «Капітал» Маркса: «гэта «найвялікшы палітыка-эканамічны твор пашага века» (стар. 11).

Да Энгельса многія ўказвалі на пакуты пратэктарыя і на неабходнасць запам'яць яму «Энгельс першы» сказаў, што пратэктарыя не толькі пакутаваць клас; што імяна тое ганебнае эканамічнае становішча, у якім знаходзіцца пратэктарыя, настрывае штурхае яго ўперад і прымуша змагацца за сваё класнае вызваленне» (стар. 8).

Маркс і Энгельс атрылі меса пратэктарыя ў грамастве і яго гістарычную ролю як магільшчыка капіталізма і стваральніка новага, камуністычнага грамаства. Іх заступу перад рабочым класам, указвае Ленін, можна ў тых словах выразіць так: «яны навукалі рабочы клас саманазначна і самасазнанна, і на меса агульнаму паставілі навуку» (стар. 6). Стварыўшы паланіі, піша Ленін, расказваюць аб розных чужыных апракдах друбы. Але яны друбы, тыя адносіны, якія звязвалі Маркса і Энгельса, «спераўхоўваюць усе самыя чужыя скажаны драбніцы аб чалавечай друбы» (стар. 12).

Вывунаўшы зачатку стварэння з раз'ясненых сацыял-дэмакратычных арганізаваных асабістых сацыялістычнай рабочай партыі. Ленін падышоў да іх марксісцкую праграму. Група «Вызваленне працы» склаў ў 1884 і 1887 гадах два праекты праграмы рускіх сацыял-дэмакратыяў. Але гэты праграмы мелі істотныя недахопы. «У першым праекце праграмы былі яшчэ астаткі народніцкага погляду, лапукалася тактыка індывідуальнага тавару» («Курорт» Курскіх гісторыі ВКП(б)», стар. 16). Група «Вызваленне працы» не ўлічала, што пратэктарыя ў ходзе рэвалюцыі можа і павінен павесці за сабой сялянства, што толькі ў саюзе з сялянствам пратэктарыя можа перамагчы царства.

Ленін у каліна 1895 года піша праект марксісцкай праграмы, а летам 1896 года — аб'ясненне па яе.

У «Праекце аб'ясненні праграмы сацыял-дэмакратычнай партыі» Ленін фармулюе асноўныя мэты і задачы класвай барацьбы пратэктарыя — звяржэнне самалюдскага, заваяванне палітычнай свабоды, захаванне дзяржаўнай улады пратэктарыя, арганізацыя сацыялістычнай вытворчасці.

Праграма сацыял-дэмакратычнай партыі павінна грунтавацца на навуковым падставе. Задачы барацьбы партыі павінны быць вызначаны, зыходзячы з умоў эканамічнага і палітычнага развіцця краіны, становішча класаў, умоў класвай барацьбы пратэктарыя.

У Расіі развіваецца капіталізм: «Дробная вытворчасць змяняецца буйнай, дробныя гаспадары ператварюцца ў немыных рабочых» (стар. 84), «вельзіарныя багачы скапляюцца ў руках невялікай кунцы капіталістаў, а масы народа ператварюцца ў жабракоў» (стар. 85). Але разам з ростам капіталізма рос пратэктарыя, узмацнялася яго барацьба супроць капіталістаў; у гэтай барацьбе рабочы расправіўся прыёмы капіталістычнай эксплуатацыі, прымаў улічывае разумеанне агульнасці свайх класовых інтарэсаў, развіў сваё палітычнае сазнанне.

Партыя заклікала ўзначаліць барацьбу пратэктарыя, палымачы яе да ўзроўня палітычнай, класвай барацьбы. «Задача партыі», — піша Ленін, — заключаецца не ў тым, каб сачыніць з галавы якія-небудзь мейныя срокі даламогі рабочым, а ў тым, каб залучыцца да руху рабочых, унесці ў яго святло, запам'яць рабочым у гэтай барацьбе, працэсуальна інтарэсы ўсяго рабочага руху» (стар. 96).

Ленін ставіць пытанне аб саюзніках пратэктарыя, пры гэтым папярэджваючы рабочых, што выступляючы супроць неабмежаванай улады самалюдскага «мамыны класы могуць толькі чагова быць іх саюзнікі» (стар. 103). Імяна справа са сялянства. Забаданае памешчыкамі і капіталістамі, сялянства зацікаўлена ў зваржэнні царства і знічэнні ўсялякага памешчыкаў. Ленін у праекце праграмы рабочай партыі высювае ў якасці абавязковых патрабаванняў адмену выкупных плаціжоў, зварот сялянам адрытку, адмену круговай парукі і іншых законаў, сянаючых сялянства ў расправіжэнні іх зямляў.

У выдатнай рабоце «Задачы рускіх сацыял-дэмакратыяў», напісанай у сярэдзіне ў каліна 1897 года, Ленін прадулае распрацоўку пытанняў, паставленых у «Праекце аб'ясненні праграмы».

З выключнай якасцю Ленін фармулюе сацыялістычны і дэмакратычныя задачы класвай барацьбы пратэктарыя і іх перазрыўную сувязь. Сацыялістычная дзейнасць сацыял-дэмакратыяў заключаецца ў прапаганда навуковага сацыялізма агітацыі сярод рабочых на скарцы арганізаваных патрабаванняў, арганізаванай гурткаў, стварэнні моцнай рэвалюцыйнай арганізаванай сярод прамавых рабочых.

Дэмакратычныя задачы сацыял-дэмакратыяў заключаюцца ў прапаганда дэмакратычных ідэй, неабходнасці барацьбы супроць прыгонніцтва і царства, супроць палітычнага рабства рабочых, сяна і ўсёго варога. «І эканамічная і палітычная агітацыя роўна неабходны для развіцця класовага саманазначна пратэктарыя, і эканамічная і палітычная агітацыя роўна неабходны як кіраванне класвай барацьбы рускіх рабочых, бо ўсяляк класова барацьба ёсь барацьба палітычная» (стар. 308). У гэтай барацьбе сацыял-дэмакраты павінны паграмаваць усе азнаўшаныя элементы, неауважана абсалютызмам.

Як-ж клас грамаства з'яўляецца найбольш паслаблым і непахісным у барацьбе супроць царства? Буржуазія баяна поўнай дэмакратычнай палітычнага і грамадскага ладу. Яна «аўбоды можа ўступіць у саюз з аб'ютамытам супроць пратэктарыя» (стар. 311). Дробная буржуазія на сваёй эканамічнай і палітычнай прыродзе двойствена, зольна паверыць правачым класам, залучыць з імі саюз паліцыя на розныя эксперыменты «дзеля ўзнававання свайго становішча, як дробных уласніц» (там жа).

Палітычным кіраваннем рэвалюцыйнай барацьбы можа быць толькі пратэктарыя. Імя гэтым пратэктарыя, якую Ленін высюваў у сваіх папярэдніх работах, у прыватнасці ў кнізе «Што такое «прышчэпіны пароза» і як яны ваяуюць супроць сацыял-дэмакратыяў?» (1894 год), тут атрымавае ярае выражэнне і абгрунтаванне.

«Толькі азіні пратэктарыя можа быць і, па сваёй класоваму становішчу, не можа не быць — паслаблым па каліна дэмакратыя, рашучым ворагам абсалютызма, пазольным ці на якія ўступіць сам-прамаце. Толькі азіні пратэктарыя можа быць перадавым барацьбітом за палітычную свабоду і за дэмакратычныя уражэжэнні...» (стар. 312).

Рабочы клас, як перадавы барацьбіт за дэмакратычны ўражэжэнні, неавала ўзначаліць дэмакратычны рух у палым палюцькай свай барацьбы іх папярэдняга ўперад і іншых прагрэсіўных сілах грамаства. З'янае сацыялістычнага і дэмакратычнага руху ўзначале палітычным барацьбу ў краіне, вынісці не на вядучу, ператравае яе ў магутную барацьбу мас.

Цесарыявіцкі «Саюз барацьбы», цесарыявіцкі пратэктарыя ілі ўзор рэвалюцыйнай рабочай арганізацыі, прыстававалі да спецыфічных рускіх умоў, узор барацьбы супроць царства.

Абварагчы народніцкі погляды Лаўрова, які амаўляў ролю рэвалюцыйнай тэорыі. Ленін высюваў сваё славучае палажэнне — «без рэвалюцыйнай тэорыі не можа быць і рэвалюцыйнага руху» (стар. 319).

Апіраючыся на тэорыю марксізма, Ленін пракаваў немінухае новага эканамічнага крызіса ў Расіі, які сапраўды неўзабаве палішоў. Зыходзячы з гэтай перактычнасці, Ленін заклікаў сацыял-дэмакратыяў Расіі за ўзможнае знічэння, каб пратэктарыя змог супроць новае абавастраванне эканамічнага становішча ў краіне больш паграмаваць сянаючым і арганізаваным, «адоўжым уступіць на чале рускай дэмакратыі ў рачучую барацьбу супроць памешчыкага абсалютызма, які зывае на руках і па нагах рускіх рабочых і ўнесь рускі народ» (стар. 322).

Работу «Задачы рускіх сацыял-дэмакратыяў» Ленін заклікае ўказанымі на не-

абходнасць барацьбы за стварэнне азінай сацыял-дэмакратычнай рабочай партыі, на неабходнасць стварэння кадры пратэктарскіх рэвалюцыйнаў — сянаючым, самалюдным, дысціплінаваным, спецыялізаванымся ў асабістых галінах партыйнай работы, зольным ажыццяўляць рэвалюцыйную дзейнасць у любых умовах, умячючы абыякі паліцыйскія рагакі.

Змяшчэння ў другім томе брашуры «Аб'ясненне закона аб штрафах» і «Новыя фабрычныя законы», лістоўкі «Да рабочых і работніц фабрык Тарнопа» і «Царскому ўраду», артыкул «Аб чым думаюць нашы мішэры?» з'яўляюцца ўзорам марксісцкай агітацыйнай літаратуры.

Зыходзячы з вядомых рабочых фактаў, Ленін усурывае сутнасць эксплуатацыйнай пратэктарыя, паказвае башпаўнае становішча працоўных, безабароннасць іх перад царскім судом. Ярае сьведчанне зьяваўлення рабочых капіталістамі — штрафы, наладамы на рабочых фабрыкантамі. Параўноўваючы становішча пратэктарыя і працоўных сяна, Ленін адзначае, што эксплуатацыя іх адрываецца толькі па сваёй форме. «Прыгнэны сянае працаваў на памешчыкаў, і памешчыкі іх караюць... Рабочыя прышчэпіны на капіталістаў, і капіталісты іх караюць... Розніца ўсё толькі ў тым, што рабей нацывольнага чалавеча быць дубом, а пяпер яго б'юць рубяём» (стар. 20).

На прыкладах стаяч: «мазоўскай 1885 года і цесарыявіцкіх 1894—1896 гадоў» — Ленін паказвае найвялікшае значэнне арганізаванай барацьбы рабочых.

Рабочыя і сянае безабаронны перад таварам царскіх законаў, бо царскі суд паграмавае толькі памешчыкаў і капіталістаў. Для рабочых астапае толькі азіні срокак абароны: «з'янае разам для барацьбы з фабрыкантамі і з тымі несправядлівымі парадкамі, якія ўсталяваліся законам» (стар. 57).

Старачына барацьбы цесарыявіцкіх таварышчыкаў летам 1896 года вымусіла царскі ўрад выказаць фабрычным закон 2 чэрвеня 1897 года, які абмежаў ўраб рабочых зьмь аднапалітэлі з палатнай галінавай ў сутні. Да гэтага рабочы зьмь у царскай Расіі не абмежавуваўся ніякімі рамкамі, заложыў да 14 і больш гадзін у сутні. Вырваная ў перакага ўрада ўступіла паказвае сілу вольнай і стойкай барацьбы пратэктарыя.

Ленін вучыць, як треба асабітыя выступленні рабочых за частковыя эканамічны патрабаванні пачынаць да ўзроўня сваякой палітычнай барацьбы рабочага класа супроць капіталістаў і памешчыкаў.

У другім том уважэжэнне буйнага эканамічнага работы Леніна: «Да характарыстыкі эканамічнага рамантызма» і «Самаутужны перапіс у Пермскай губерні».

Першая з гэтых работ прысвечана крытыцы няглыду швейцарскага эканаміста Сімонзі і рускіх народніцкаў.

Сімонзі — тыповы прадаўцкі рэаб-навукаўца, реакцыяна-ўпалітычнай паліні — эканамічнага рамантызма. Ён пашадае на капіталізм не дзеля будучага развіцця грамаства і пераходу да больш высокага грамадскага ладу — сацыялізму, а дзеля звароту да мінулага, дзеля адуваўлення разбураючайся дробнай вытворчасці і рамясла.

Брут пытанні, падзямельных народніцкаў і Сімонзі, па сутнасці азіні і той жа. Капіталізм расарае дробную вытворчасць, змяняе ўнутрыны рынак, неабходны для капіталізма, і робіць развіццё апазытна немычымым. Так разважэжэ Сімонзі. Іто палаліны п'ўтаралі рускія народнікі — Нікалай-ІІ (Ніаілаўска), Баранц'ў, Эфросі і др. Шкаль-ІІ і другія народнікі ўкучылі рэакцыяныя погляды Сімонзі ў свой арсенал.

Сімонзі і народнікі амаўлялі агульнавады факты, які, напрыклад, рос прамавых і гаспадарога насельніцтва за лік сельскага. Яны прадулаўлі смерць новае грамаства на стара паграмаваць іх аршыш» (стар. 219), прабаваў шукаць для яго ўзор у старых парадках і традыцыях, якія не адпавядалі ўжо змяніўшымся эканамічным умовам. У эпоху новай капіталістычнай тэхнікі яны ідэалізавалі дробную сянаючую вытворчасць і рамясла. Яны не бачылі сувязі паміж эканамічным і палітычным фактамі жыцця, не бачылі, як буйная прамавысць стварыла новае рэвалюцыйны клас — пратэктарыя.

Сімонзі і народнікі сьведражалі, што наяўнасць рэзервай арміі працы сьведчыць аб немычым развіцці капіталізма. У протыпаганда яны Ленін падрозьвае, што «дзінае насельніцтва» складае неабходную прыналежнасць капіталістычнай гаспадаркі. Бес яной яна не магла-ні існаваць, ні развівацца» (стар. 161).

Ленін дае яраку характарыстыку сутнасці марксісцкай тэорыі вяршыцаў, у адрозненне ад народніцкай тэорыі». Народнікі зьмоялі прычыны крызаў выключна па да супрачыннасці паміж вытворчасцю і спажываннем, а наяўнасць гэтай супрачыннасці яны лічылі доказам «немычым капіталізма». Ленін паказвае, што неауважанае апазытнае працоўных «існавала пры самых розных гаспадарчых ражэжках, а крызісы складаліся амягчы прынак толькі аднаго ражэжма — капіталістычнага». Марксісцкая тэорыя «аб'ясняе крызісы іншай супрачыннасцю, імяна супрачыннасцю паміж грамадскім характарам вытворчасці (аграмадзкай капіталізмам) і прыватным, індывідуальным спажываннем» (стар. 148). І чыка больш будучы расці супрачыннасці капіталізма, тым лягчы і буйнай адуваўлення выхад з гэтых супрачыннасцей.

У рабоце «Самаутужны перапіс 1894/95 года ў Пермскай губерні і агульнае пытанне «самаутужнай» прамавысці», напісанай у 1897 годзе ў сярэдзіне, Ленін паказвае, як глыбока прамак капіталізм у тых галінах гаспадаркі, які народнікі лічылі самабытнай «народнай» вытворчасцю.

На статыстычных вярках аб самаутужнай вытворчасці скарэліся народніцкі погляды складаліся, якія зусім не ўлічалі, напрыклад, наёмных рабочых. Ленін, уважэжэнчы на прыгожнасць тэрміна «самаутужны» для навуковага даслед-

вання, паказвае самаутужнікаў на дзве групы: маючых земляробчую гаспадарку і не маючых яе, а затым кожную з гэтых груп яшчэ на тры падгрупы: працоўных на вольным проваж, на заказчыкаў-спажыўцоў і на заказчыкаў-скупшчыкаў. Самаутужнікі сярэдняй падгрупы — гэта проста рамеснікі. Самаутужнікі першай падгрупы звязаны з капіталістычным выдзеньнем гаспадаркі. Гаспадарка трэцяй падгрупы прадаўцае прадукты капіталістычнай фабрыкі. Дзве трэці самаутужнікаў маюць з капіталізмам больш падобнасць, чым адрозненні. Пават у такой галюхі і аставай у гаспадарчых адносінах губерні, якой былі Пермская, пераважэжэ «самаутужнікі», сельбо найважэйшыя ўніамы, адыбо найважэйшыя другіх, адыбо аскултаваныя, адыбо аскултаваныя» (стар. 339).

Развіццё капіталізма было крокам ўперад у параўнанні з «народнымі» самаутужнымі прамысламі, таму што разбураў абмежаваны мясцовы рынак, бессправотна эканамічна і культурна аставай, ператравае самаутужнікаў у наёмных рабочых, уключаў іх у агульную класовае барацьбу пратэктарыя.

Матэрыялы самаутужнага перапісу Ленін шырока скарэаваў у сваёй кнізе «Развіццё капіталізма ў Расіі», якая завяршыла іхольны разроз народніцкага.

Том заканчваецца артыкулам «Аб якой сьмаліцыні мы адмаўляемс'я», напісаным у каліна 1897 года. Вольнейшым прадаўцкім ідэйнай сьмаліцыні 60-х гадоў XIX стагоддзя лічыў Чарнышэўскага. Варожасць да прыгонніцтва, гарачая збогара аставай і свабоды, адставае інтарэсаў працоўных мас, асабіты сянаючым, — таяя адрэтыны асабітысці гэтай сьмаліцыні.

Ліберальныя народнікі 80—90-х гадоў, зываўшыся сябе адзінымі прадаўцкімі сьмаліцыні, на справе нічога агульнага з ёй не мелі. Характэрным рысам народніцкага, які ўказваў Ленін, з'яўляюцца: «справанне капіталізма ў Расіі запытадам, рограма» (стар. 484); «сера ў самабытнасці Расіі, ідэалізацыя сянаіна, абычій» (стар. 485); «ігнараванне сувязі «інтэлектуальнай» і «ордыка-палітычнай» устаноў краіны з матэрыяльнымі інтарэсамі працоўных мас» (стар. 489).

Погляды народніцкага на развіццё рэбей былі такія: сьмалі рашенні аставай, чым капіталістычны прамаце «Фальшыя ідэалізацыя вёскі і рамантычны аставай навоц абчынчыннасці» вялі к таму, што народнікі з краіны дэкалустэама аставай, на сапраўдных патрэб сянаючым, шынаючых з данага эканамічнага развіцця» (стар. 486).

Ленін усурываў негрунтоўнасць, аыгнавуваць суб'ектыўнага мэтада народніцкага. Народнікі разважэжэ працоўныя масы, які бязвольны навоц перад таварам усельных прамацаў. Ён іспікаў не глэжаць на розныя класы насельніцтва, як на самастойных гістарычных дзельцоў пры даным шляху, лікаў не ставіў пытання аб тых умовах данага шляху, якія магучы развіваць (або наадарот, паралізаваць) самастойную і сваякую дзейнасць гэтых таварыч гісторыі» (стар. 491).

Сапраўдным захоўваліся ідэйнай сьмаліцыні рэвалюцыйных дзельцоў мінулага з'яўляюцца не народнікі, а вучні Маркса, марксісты. «Але само сабой зразумела, што «вучні» захоўваюць сьмаліцыні не так, як архіварыусы захоўваюць старую паперу. Захоўваюць сьмаліцыні — зусім не значыць ішчэ абмежавана сьмаліцынай, і да абароны агульных ідэалаў «ордыкама «вучні» залучаюць аналіз тых супрацьнастой, якія залучаюць ў сабе наша капіталістычнае развіццё, і алынку гэтага развіцця з вышэйшакананага спецыфічнага пункту гледжання» (стар. 494).

Ленін паказвае неабходнасць таварыча прымянення марксізма да жыцця і барацьбы. На аснове ідэйнай развіцця марксізма расійскія сацыял-дэмакраты павінны самастойна вырашаць пытанні, высюнаўшы эканамічным і палітычным развіццём краіны і класвай барацьбой пратэктарыя.

Рад таварыч, змяшчэнны ў другім томе, Ленін прынаваў для публікацыі ў дэкалустэама друку. Умоны царскі пэпурзі пры мусіяў яго прыбаваць да «эаонавай» мовы. Так, напрыклад, не маючы магчымасці проста сьмаліца на Маркса, Ленін называў яго «геніяльным твор «Капітал» — «страктантам», марксізм — «сваёйшай тэорыяй», марксісцкі — «сраістам» і т. д. Значную частку гэтых выражэнняў Ленін вырваў пазней. У чацвёртым выданні дэкалустэама вырваў ішчэ ўнесены ў гэст.

Тавэст ленінскай твораў, змяшчэнны ў томе, завава звернаў з перапісчыкамі: рупакісам, выданым, паграмаваць Леніным артыкуламі ў журналах і зборніках.

Работа «Задачы рускіх сацыял-дэмакратыяў» у папярэдніх выданнях адуваваля на кошы рупакісам, напісанаму неавалым рукой і маючым некаторыя анісі і неаказанасці, дапушчальны перапісчыкам. У чацвёртым выданні Твораў работа друкуецца па выданню 1902 года, прадаўцама і вырваўцама Леніным. Так, напрыклад, на стар. 304 дано «сацыял-стычнага грамаства» замест «сацыял-стычнай вытворчасці»; на стар. 317 — «рабочага класа» замест «рабочага руху».

«Праект праграмы» адуваваля ў другім — трэцім выданнях Твораў па м'шшыпалінай копіі. У чацвёртым выданні ён дасяпа на рупакісам, напісанаму кімічымі «арыяліамі паміж разкоў артыкула ў журнале «Навуцне абозрэне» і прадаўцама Леніным. Лістоўка «Да рабочых і работніц фабрык Тарнопа» адуваваля на гэтую асаўнай перапісчыка — лістоўкі, вышучанай цесарыявіцкімі «Саюзам барацьбы» ў сувязі з забастоўкай рабочых на гэтай фабрыцы ў лістапада 1895 года.

Творы Леніна, уважэжэнчы ў другім томе, адыраўлі вельзіарную ролю ў ідэйным аграваванні марксісцкіх груп у Расіі. Яны паслужылі і будучы служыць магутнай тэарэтычнай зброй марксістаў у барацьбе супроць ворагаў рабочага класа.

П. ЧЭРМНЬКІ.

(«Права»).

НА ПАЛЯХ СУШКІ ТОРФУ

Сотні гектараў займаюць палі сушкі торфу Асітвора. Ады з іх заліваюцца патокамі густой торфянага, якая наступае ад магутных гідракранаў, другія ўжо заліты і падысоўваю, на траціх — ідзе пакаванне, штабдэўка і ўборка гатовага торфу.

На абшырных торфяных кінціх работа. Тут вы сустрачаеце дзсяткі стаханавцаў, якія гарача любяць сваю прафесію, свай учасгак. Яны з радасцю расказваюць вам аб справах прадпрыемства, учасгак. На адным з палюў сумкі сьвіна працуе брыгада Матрона Курдавай. Тут 18 жэчын. Яны невялікімі групамі (на 3—4 чалавекі) развіліся па кутах палю. Фармаваная машына не можа зайсці ў куты. Застаўшыся торф прыходзіцца цапкаваць уручную. Гэтай работай зарыз і занята брыгада Курдавай.

Моннымі ўдарамі пакак (вях матыгі) жэчынны расказваюць торф на роўня палю. Адоўчаны пагныі лоўка перава рачавою і кладаша ў два роўныя рачыні, аслабляючы чыстую дарожку для работніц. Толькі ў Веры штосыі не дэкалустэама. Пагныі торфу пападаюць пад ногі, яна ступае на іх, крышыць. Матрона заўважыла гэта, палашла да яе.

— Палобра так, — сказала яна строга, — уліце па пагныі, а кавакі торфу аграмававаца. А крошкі кавакі прадавае

Ператворым балоты ў квітнеючыя калгасныя палі і сенажаці

ВЫДАТНАЯ ПЕРАМОГА ВАСІЛЕВІЦКІХ КАЛГАСНІКАЎ

РАДАСЦЬ ПРАЦЫ

Сярод баскравіх прастораў балот відэюцца чорныя бугры канаў. На шырокіх квадратах асушаных тлушчэ тэрфінікаў ходзяць трактары. 9 тысяч гектараў багны і дрыгвы-лішпер уладжываюць калгасныя землі—аддзялі ад валы калгаснікі Васілевіцкага раёна. За агулу годкія вясну гэтага года асушана амаль 8.200 гектараў балот.

Васілевіцкі раён першым у рэспубліцы перавыканаў галоўны план асушкі балот.

У марозы і завеі... У саванік яшчэ сталі марозы. На балотах было поўна снегу. Але мы рашылі не чакаць. Пабралі тапары, лопы, лапаты і палесці ў марозныя ланы. Спачатку мы расчысчалі снег, намячалі шпуралі берагі будучых канаў і прысяжалі гавары маршкі пласт торфу. Чалавек выкапваў торфу падважкімі лямі і каламі. А потым ужо браліся за лапаты і выкапвалі на бераг мяккую масу.

Прабавіцца праз марозы пласт бы- ло вельмі цяжка. Залезе потым у канавах мы сталі амаць на сухім лесе і свабодна выкапвалі масу, не турбуючыся за прыток паверхневых вод. Толькі пасля вясны, калі ўсё балота заляло вадой, мы пераканаліся, якія перавагі мае змовава асушка балот.

За першы дзень мы дэка прайшлі 24 метры канаваў. Потым пайшло лягчэй. Праз дзень на балота выкапалі яшчэ 10 калгаснікаў.

Пачаўшы асушку балот яшчэ адной калгаснікі нашай арміі аднаго з першых перавыканаў план. Замест 100 м асушылі 200 гектараў багны. Тут будучыя палі квітнеючыя палі і сенажаці.

Кірыл ВІШНЯК, аграмплератар калгаса «ХІІ Кастрычнік» СПАВОНІЧАЮЧЫ З МУЖЧІНАМІ...

Я ўжо маю некаторы вопыт пра- барскай работы. Летас я выкапала на 20 кубаметраў масы з асушаль- ніка, сёлета яшчэ больш.

Балоты калгаса імені Сталіна яшчэ былі скананы ільдамі, калі я разам з лядам Мінам Белым, з Патром Сухарам і Паўлам Руденкам вышлі каналець канаваў. І гэта ў нас пачалося саборніцтва маладых з старымі, дзядзят з мужчынамі.

У нашым дзячынным зьявіліся 3 чалавекі: Вольга Лоўжык, Сося Браўль і Я. Вяльня. Мы станавіліся на зямлі асушальнік. І ён рос удоўж іх не па днах, а па гадзінах. Па тэмпах работы мы дзядзят мніх іспраўляючых габароў.

Калі асушка балот у нашым калгасе закончылася, мяне, як стаханавца, разам з другімі габарамі паслалі на лямую ў аддзяленне калгаса «Перамога».

Я пачала, і, выкапваючы за дзень 38 кубаметраў масы, даказала іхнім дзядзяткам, што можна не толькі выконваць, але і перавыконваць нормы.

Ева ЗАХАРЭНКА, калгасніца сельгасарцелі імені Сталіна. «САНРЭТ» МАІХ ПОСПЕХАЎ

Калгасу «Завет Ляніна», Карава- дзіцкага сельсавета, сёлета граба было асушана 320 гектараў балот, а мы асушылі ўжо амаль 270 гектараў. Я адзіна асушыла не менш 20 гектараў багны і выкапала ў дзень на 43 кубаметры масы.

Маладзёжныя габары часамі п'я- таліх у мяне: «Раскаля, дзядзятка Герман, чым ты бярэш балоты, сідзі або снорочкай?» «І тым і дру- гімі»,—адказваю я. А галоўнае—гэта снорочка.

У мяне лапата заўсёды вострая, нібы брытва. Каб лягчэй каналець канаваў, я адвожу паверхневыя воды. Лду на абад і перад гэтым на трысе пракадаваў у асушальнік невялікую канаўку. Навач таскама. Пакуль варуцца, вадку сцягне. І я свабодна пачынаю выбіраць масу.

Герман ЯРАЦ, калгаснік сельгасарцелі «Завет Ляніна».

ПЕРШЫМІ Ў РАЁНЕ

Калгаснікі сельгасарцелі імені Сталіна з часцю выканалі ўзятца на себе абавяз- чальства па асушцы балот. Калгасу былі дэдаваны дзяржаўны план асушчыць 45 гектараў балот, а калгаснікі асушылі амаль 300 гектараў і амаль у 7 разоў перавыканалі дзяржаўны план.

Гэта валяні постых калгаса. 300 гектараў аддзяляюць ад валы ўраджайнай зямлі—гэта каля 6 тысяч цэнтнераў дэдатковага зярна, якое атрымаюць калгаснікі праз год.

Выдатны і самым катштоўным у асушцы балот у гэтым годзе з'яўляешца тое, што на мелірацыйні вырастаў дзесяткі новых стаханавцаў, узялася прадукцый- нась працы кожнага калгасніка, павялі- лася пачуццё адказнасці за дзяржаўны справу.

Асушай балот калгаснікі нашай арміі займаюцца каля 5 год. Асушылі ўжо каля тысячы гектараў дрыгвы. Але толькі сё- лета ўпершыню мы прымянілі па асушцы балот прадрасійную аплату працы габароў. Ужо больш працаваў па балоне, хто больш выкапваў масы, таму началіся і больш працаваць.

Нормы выпрацоўкі таскама ўзніклі. У 1938 годзе за дзень працавала выка- пачь 10 кубаметраў масы, а сёлета— 15 кубаметраў. Сацыялістычныя сабор- ніцтва сярод габароў, уплывальне ра- бочага і чэснае выкананне кожным калгаснікам узятага абавязальства дапа- мазалі калгасу дабіцца вялікай эканоміі ў працягах. На прадрасійную аплату пра- цы габароў пайшло 800 працэнтаў, за- тое ў агульнай колькасці працягаў, вызначаных на асушку балот, калгас да- біўся эканоміі 1.500 працэнтаў.

Лепшыя габары калгаса—Іван Речка, Павел Рудзенка, Нікіфор Захарэнка, Ніка- лай Сомат, Іван Сівак, Іван Белы выко- палі за дзень на 4 і 5 норм. Асобна іх іх выкапалі на 63 кубаметраў масы. На асушцы балот, як і летас, працявалі і стаханавцы зьявіліся старымі Міна Белы і Патра Сухара, маладзёжныя і лад- чыны зьянілі.

Калі асушка балот у нашым калгасе закончылася, мы склалі з стаханавцаў брыгады ўаасмадзашчоты і накіравалі іх у аддзяленне калгаса «Перамога», Хобіскава сельсавета.

За вясну на балотах намага калгаса пракадана каля 30 кілометраў канаў і калектараў. Значныя ачагі малары і завалана ўраджайная зямля, якую мы пераўтварылі ў прышчы багатыя калгаса і калгаснікаў.

І. З. ЯЦЫН, старшыня калгаса імені Сталіна.

АГІТАТАРЫ І ГРАБОРЫ

Сярод агітатараў, якія працуюць па асушцы балот, ёсць німаля калгасныя габароў. Сваю масовую работу яны пача- маюць з сямімі кубаметраў выкап- тага торфу.

Нямаля такіх агітатараў ёсць і ў калгасе Чкалаўскага сельсавета.

Сёлета прышлося і мне падняць свой дэдатны рабор. Летас я выкапала з кана- вы за дзень 118 кубаметраў масы і з стаханавцаў работу на балотах узга- радаў Залатой медалью Усеазавай сель- гасарцелі выстаўлі. 24 мая я пера- крмў і гэты рабор. За дзень я выкапала 148 кубаметраў масы і свой рабор пры- сяжкі адкрыў Усеазавай сельгасарцелі дэдатнай выстаўкі 1941 года. Работу агі- тара я спалучаю з работай габара.

Васіль НАКАДУБ, агітатар і габар калгаса «Комінтэрн», Чкалаўскага сельсавета.

Стаханавці-нарчоўшчыцы калгаса «ХІІ Кастрычнік», Васілевіцкага раёна, дзе выкапваюць торфу па раскравіх балотах на 170 працэнтаў. На адымку (справа направа): В. Пальчык, У. Заці і М. Пальчык. Фото І. Калозіна.

ПЕРАМОЖЦЫ

На гэты раз здымаўся так, што чар- гую нараву габароў у райкоме партыі павінен быў адрыць Ісак Шкірман, ча- лавек, якога ў калгасе «Чырвоныя Луні» звалі, не іначай, як майстар балот. Яму 65 год. І ўсё-ж ён першым выка- пваў на балоты зямлі, калі тарфінікаў былі яшчэ скананы марозам.

Тав. Шкірман акрмў нараву стар- шейных васілевіцкіх габароў і папрасі іх выказацца нахот таго, як лепш прысту- піцца да балот, каб праз тыдзень-два абачыцца лобанай.

Зачаўшыся нараву, габары развіта- ліся і пажалалі адзіну другую поспеху ў рабоне.

І на другі дзень на балоты вышлі пер- шымі зямлі калгасных габароў з Чкалаў- скага сельсавета. Люлі, уаборныя лямі і тапарамі яны прабіваю мёрзлага грун- та, лапатамі і шпуралі для выкапвання таллага торфу, прабіраюць на багню праз сідзі і вадку.

Нека выналякова ў «Чырвоных Лунях» дэдаваліся, што ў калгасе «ХІІ Кастрыч- нік» прабілі ўжо ў дзевяцім грунне два кілометры канаў і асушылі 20 гектараў балота. Назаўтра раніцай былі накіраваны на балоты 10 лепшых габароў.

Не драмлі і ў калгасе «Завет Ляніна». Тут яшчэ ў сакавіку былі падрыхтаваны лапаты і шпуралі, тапары і лопы. Быў вы- лучаў калгасны повар, загатоўлена мяса, крупы, 40 кілограмаў мёду. Усе чагалі перамага лоб выкапва на балотах. Але ба- лоты, наскрозь заняты вадой, былі амаль недаступны. Там Герман Ярац, Гаўрыла Білінец і Сіджэн Сідарэйка рашылі:

— Чакаць нам нехта. І на залігтах вадой ільдах павіліся чорныя бугры—сідзі першых калектараў.

Раніцай вясной на балоне калгаса «Чырвоныя Луні» пачаліся курны—ша- ланы. У іх апацывалі пасля работы габары. Яі пачаўшы стаялі гаршкі, у калгах варылася тлушця капуса. Аб гэтым да-

геры на балоне, бай, ніхто і не ведаў бы з калгаснікаў сельгасарцелі «Комін- тэрн», каб не новы рабор Рагора Гваздак.

У шаланы з'явілася дэдатная гэтага калгаса і настойліва прасіла:

— Пакажыце нам, хто гэта выкапае па 100 кубаметраў за дзень.

Лішчым не скрываўі сваіх рэкордаў і папрабавана расказаў, як яны пыхам аб вольных трышчак спускаюць вадку з балот; ўзнавільваю прадукцыйнась працы. Прай- шло яшчэ тыдзень, і на рабну абачыла новая вестка:

— Сафон Ламаносаў з «Дванаццатага Кастрычніка» выкапва за дзень 133 куба- метраў!

Прайшло яшчэ пяць дзён, і комсамлец калгаса «Комінтэрн» Эдмунд Газ выкапваў 144 кубаметры масы. Яго сусед Васіль Бажабул рашыў працягнуць асушальнік, пачаты Газам, і выкапва за дзень 148 кубаметраў тарфінога торфу.

Пра рэкорд знатнага габара, які адзін пракапваў больш паўтара кілометра асу- шальніка, дэдаваліся ва ўсім раёне. Яшчэ тав. Бажабул не паспеў сідзі з балота, як да яго падняліся палая дэдацыя з Ліпавскага сельсавета. Праз балоты для канавы сідзілася старшыня сельсавета тав. Рабач, сакратар партарганіза- цый тав. Школьнікаў, дырэктар школы тав. Данаў і др. камуністы з Ліпавскага сельсавета. Пачуўшы пра новы рэкорд тав. Бажабула, яны прышлі сідзі з партыінага схода, каб назаўтра славу пра стаханавца-габара разнесці па ўсёму сель- савету.

... Позна ўвечары вярталіся людзі да- мой. Окранелі вазы з начынем, інстру- ментамі і пахотнымі куклямі. Там і сям узнімаўся лепі габароў. А за ільхамі яі кураны дэтаралі агні. Люлі-пера- можцы вярталіся з балот.

А. МАТУСЕВІЧ, Васілевічы.

З ЛАПАТАЙ І ТАПАРОМ

6 калгасоў Чкалаўскага вытворча-мелі- ратывага ўчастка павінны былі асушыць па плану 320 гектараў балот і раскраві- ваць 200 гектараў. Але калгаснікі пры- капалі сідзі і старанне і асушылі ўжо амаль 600 гектараў.

Вялікую ролю адыграла ініцыятыва са- мых калгаснікаў.

Згатоўшчыні зямлі увесь мелірацыйны інвентар, катаны, ведры, пасуду і прадукты дзя грамадскага харчавання, калгаснікі яшчэ ў марозы вышлі на ба- лоты і даказалі, што мелірацыйная ра- бота можна і неабходна пачынаць зямлі.

Яшчэ да раскраві ў калгасе «ХІІ Кастрыч- нік», Чкалаўскага сельсавета, было асу- шана 40 гектараў балота, а ў калгасе «Чырвоныя Луні» — 13 гектараў.

Работа на балотах зямлі была арганіза- вана так: спачатку ішлі 2 габары з ла- патай і тапарам і, расчысціўшы снег, пра- бівалі верхні мэрзлы пласт, выбіраў піл, маршы. Толькі мэрзлыя вярты яны па- вярталі лямі і каламі і выкапвалі на бе- рагі два астудзеныя габары выкапалі ніжні мяккі пласт торфу і афармалі ад- косяк. На ўчастках, зарослых хмызьняком, торф быў марозным усюго на 5—10 сантыметраў, і змовава асушка іх ка- залася значна лягчэйшай, чым пасля рэ- водцы.

Ва ўсіх калгасе сярод габароў прапа- валі агітатары, выпусканыя наспення га- рэты, былі ўсталяваны дошкі сааборніч- ніцтва і чырвоныя сідзі для перадавых зьяніў.

Лепшыя габары тт. Шульга, Умарун, Юзэвіч і др. ішчэ дэна выкапалі на 40—50 кубаметраў масы. Агітатар калгаса «Чырвоныя Луні» Ісак Шкірман слао агі- татнаю пасмановаў тым, што выкапваў штодня на 25—30 кубаметраў масы і выкапваў на 2—3 нормы. Перадавое комсамлецка-маладзёжнае зьявіо Ніны Кірліска паказала ўзор стаханавцаў ра- боты.

За работы на балотах былі прысяжаны амаль усе жанчыны. На калектарах і асушальніках у калгасе «Чырвоныя Луні» працавалі зямлі, арганізаваныя з членаў аднае сідзі: братоў, сясцёр і бацькоў. Фа- дэр Кірліска саборнічаў з дэдатнай Ні- лай, Шіні Казеў — з сідэрай Лукевіч.

З лапатамі і тапарамі яшчэ зямлі выхо- дзілі калгаснікі на заваленыя дрыгвы. Іны саборнічалі за дэтарнаую асушку балот і, перавыканаўшы план амаль у два разы, зважалі пераходзіць чырвоны сідзі Васілевіцкага райкома партыі і рай- выкапкома.

Ц. Н. КРАШКОУ, начальнік Чкалаўскага вытворча- мелірацыйнага ўчастка.

З МАШЫНАМІ НА БАГНУ

Тры экскаватары працуюць на рэгулі- роўцы ракі Іўна—буйнейшага прытока з балот калгасоў Рачыцкага і Васіле- віцкага раёнаў. Рэгуліруючы старую за- пахнёную раку, мы тым самым дапама- гаем калгаснікам у асушцы тысяч гек- тараў балот і забалоцаных зямель.

23 красавіка, выходзячы на рэгуліроў- ку ракі, я абавязаўся выбіраць за 8 го- дзін не менш 160 кубаметраў торфу пра- плава 145 кубаметраў. Абавязальства выканана, а ішчэ дзень і перавыканаў — выкапала да 200 кубаметраў зямлі.

Экскаватарчыкам я працую з 1937 года. Летас рэгуліраваў раку Капелю ў Васілевіцкім раёне і добра вывучыў кан- рыны мясцовых зямлю. Упэўнен, што сваё абавязальства выкапва за лета 45 тысяч кубаметраў зямлі з ракі мы выка- палі і перавыканаем.

Пётр БРАНІАРЗІНА, машыніст-экскаватарчык.

НА БЫЛОЙ ДРЫГВЕ

На былой дрыгве зелянеюць шаў- ковыя травы калгасных адуоў і пасвінчаў. Высокае жыта сідыю на непраходных рабей сідзі- стаіць на непраходных балотах. На ільбах і ведрышчых балотах. На месцы ўраджайнага зямлі і чорных бязлоных ачот лапунышца кон- салы. Ныма больш рэдкай іржавай аскі на дрыгве. Замест яе ўзніаіся густыя ўскоды аўсяна і ячменю, па- саджана бульба, пасяна гародніна.

4 тысячы гектараў асушаных ба- лот аспялі летас васілевіцкіх калгаснікі. Сотні гектараў ураджай- най глебы, аддзялянай ад валы ў гэту вясну, асыяны ўжо зравымі культурамі.

БАГАЦЦІ КАЛГАСАЎ Дзесяткі калгасоў Васілевіцкага раёна акружаны непраходнымі ба- лотамі-ільхамі.

Гістарычная паставава партыі і ўрада аб асушцы балот Беларусі абудала сідзі народа і нахліла яго на бараньбу з адвечнай багавя- днаю асушцы. Сяае багавядаю калгаснікі раёна павышчылі пасуду плошчы на 32 тысячы гектараў, у некалькі разоў узялішчы ўраджай- нась палы і сенажаці.

Ужо летас калгаснікі асыявалі сотні гектараў балотных глебы, якія пераўтварылі эканомію многіх калгас- аў. Калгас «Парыжская Комуна», Баціцкага сельсавета, на асушаных балотах атрымаў па 23 цэнтнеры азімага жыта з плошчы 40 гекта- раў, па 26,8 цэнтнера аўсяна з 23 гектараў і па 22,5 цэнтнера ячменю з 18 гектараў. Калгас «Чырвоныя Луні» за пасяховую асушку і асыя- ванне балот занесен на рэспублі- канскую дошку Пачота.

Калгаснікі раёна ставяць задачы закончыць асушку ўсёх балот за 7 год. Рад калгасоў раліаў сапра- шыць гэты тэрмін і калгаснока раскравіцца з балотамі ўсё ў блі- жэйшыя 2—3 годкі.

К. Н. ЛЮБАМІРСКІ, загадчык Васілевіцкага рай- земвадзела, ўзнагароджаны Маюй залатою медаллю.

ЗА АСУШКУ БАЛОТ — НА ДОШКУ ПАЧОТА

347 гектараў балот асушыў калгас «Чырвоныя Луні» да 1941 года. На асушанай плошчы ў 240 гектараў калгаснікі сабралі ў мінулым годзе багаты ўраджай: зярна—на 21 цэн- тнеру з гектара, бульбы—на 230 цэнтнераў, сена—на 79 цэнтнераў.

Сёлета калгаснікі нашай арміі асушылі яшчэ 185 гектараў непра- ходнай дрыгвы якая таскама будзе ператворана ў квітнеючыя калгас- ныя палі і сенажаці.

За пасяховую асушку і асыявнне балот калгас «Чырвоныя Луні» па- ставаной Советам Народных Каміса- рстваў БССР занесен на рэспублікан- скую дошку Пачота. Калгас прамі- роваў адстаўшым і 10.000 рублям.

На высокую ўзнагароду калгасні- кі аддзяляюць ўважлівых работні на праполы, бараньбу за асыявнне ўсёй асушанай плошчы.

Іосіф ПОПЧАНКА, старшыня калгаса «Чырвоныя Луні».

ВЯЛІКІЯ ПЕРАМЭНЫ

Вялікія перамены адбыліся ў калгасе «Абарона Краіны» пасля таго, як мы пачалі наступальна на балоты і ператварыць іх за ўра- джайныя палі і сенажаці. 4 годкі таму назад мы абралі на сваіх пасяховых глебах не больш 5—6 цэнтнераў зярна. За апошнія 4 годкі дзядзяткі асушылі і асыявнне балот вальны збор зярна павыш- чылі да 11,1 цэнтнера з гектара.

Замест рэдкай аскі мы косім на былых балотах густую сенажу траву і атрымавалі з гектара не менш 64 цэнтнера высокакачэснага сена. Таму і жыўлагадоўля ў калгасе значна ўзніаіся. Летас ад кожнай фуражнай каровы мы палілі на 1643 літры малака.

Калгас заслужыў вялікай чэсці—удзельва ў Усеазавай сельгасарцелі дэдатнай выстаўцы, і ўзнагароджаны дыпламам 2-й ступені.

Арцём КАРАК, старшыня калгаса «Абарона Краіны».

Пад сцягам саборніцтва

32 тысячы гектараў непраходных тар- фінчых балот зааходзіла на тэрыторыі Васілевіцкага раёна. Ва многіх калгасе было мала пахці — балоты і забалоцаныя зямлі ў 2—3 разы перавы- шалі плошчу мінеральных глеб.

У 1936 годзе васілевіцкіх калгаснікаў забаві сідру асушчыць першым гектары багны і дрыгвы. Прайшло 4 годкі, і да пасевнай плошчы калгасоў далучылася 3 тысячы гектараў ураджайных зямель, аддзяленых ад валы.

1940 год быў годам масавага выхаду васілевіцкіх калгаснікаў на асушку ба- лот. Удзельнічалі ў сацыялістычным саборніцтва з лобанаймі, калгаснікі Васілевіцкага раёна больш чым у тры разы перавыканалі план асушкі балот і за 19 дзён асушылі 3.056 гектараў дрыг- вы. Ужо летас 4 тысячы гектараў тар- фінчых былі засеяныя травамі, зярнячымі і ладчынным культурамі. 32 калгасе раё- на мелі свае пасевы на асушанай зямлі.

Пасевы на балотах пачалі шырока на- відзячыць вальны збор зярна ў калгасе і вагу працалі. У калгасе «Чырвоныя Луні» да асушкі балот атрымавалі на 250—350 грамаў зярна на працягненні. Праз 2 годкі пасля асыявнне балот тут выдалі на працягненні 2.650 грамаў зяр- на, 6 кілограмаў бульбы, 3 кілограмы сена, гарочніну і ішыя прадукты. У калгасе «Новы Мнагаверс» і «Парыж- ская Комуна» да асушкі балот выкапалі на працягненні на 400 грамаў зярна, а пхпер — 3 кілограмы.

Дзядзяткі асыявнне балот і аграрачы- ным мэрпрыемствам сараці ўраджай зяр- навых па рабну значна ўзніаіся. З пло- шчы асушаных балот у сярэднім атры- мава на 15,3 цэнтнера зярна з гекта- ра і 50 цэнтнераў сена сенажных траў.

Гістарычная паставава партыі і ўрада аб асушцы балот Беларусі ачыла нахліла калгаснікаў на бараньбу з адвечнай дрыгвай. Яшчэ зямлі, у снег і марозы, калгаснікі сельгасарцелі «ХІІ Кастрычнік» і «Чырвоныя Луні» па- каля выкапалі на копку канаў. Зямлі на балотах калгасоў было расчытана 220 гектараў зарасніцаў і пачалася актыўная пахрытоўка па масавых мелірацыйных работ увосну.

У ланцы сакавіка на рашэнню райкома

партыі ў раёне было створана 11 мелі- ратывых участкаў, паабраны і заіпрэ- дэляны начальнікі участкаў, палітрукі. З калгасных габароў, настаўнікаў і сель- сідзі інтэлігенцыі былі паабраны і за- перадажаны амаль 200 агітатараў.

Лепшыя агітатары калгаса «Чырвоныя Луні» — 65-гадовае габар-стаханавец Ісак Шкірман і сакратар комсамольскай арганізацыі А. Барчук сістэматычна пра- вадзілі гутаркі і чыталі газет у зямных, дамагачаў і разгортванні сааборніцтва на мелірацыйных работах. У калгасе «Залатая Дуброва» сярод габароў прапа- вала 18 агітатараў. Лепшыя агітатары— калгасны аграмплератар Міхаіл Браўль і настаўніца Залатуюшка школы тав. Ку- знецва не абмяжоўваліся толькі гутаркамі з габарамі і чыталі газет. Яны асыявн- ўдзельнічалі ў выпуску сааборніцтва на балоне, канамалі ў арганізацыі грамад- ская харчавання на месцы работ, пау- ладарывалі поспех лепшых габароў раё- на і свайго калгаса.

Партыйная арганізацыя раёна ўзнач- аля масав

З А Р У Б Я Ж О М

Вайна ў Еўропе, Афрыцы і Азіі

(Дзёнінн вайсковых дзеянняў)

На англа-германскай фронце значныя атакавыя германскія авіяцыяны паводляюцца ў зводцы германскага камандавання, патаніла два англійскія грузавыя самалёты і наоцста пашкоджаныя дзюм іным англійскім гандлёвым паракотам. У Брыстольскім заброены англійскі танкер.

9 чэрвеня англійскія бамбардзіроўшчыкі зрабілі налет на вайсковы аэрадром у французскім і бельгійскім узбярэжжы. Як перадае агенства Рэйтар, днём 9 чэрвеня над Ла-Маншам паміж англійскімі і германскімі авіяцыянамі адбыўся паветраны бой, які працягнуўся больш пачасна і скончыўся паражэннем немцаў.

У Паўночнай Афрыцы англійскія войскі атакавалі германска-італьянскія пазіцыі каля Тобрука, але, як указваецца ў зводцы германскага камандавання, былі адбиты. Італьянскія артылерыя, гаворыцца ў зводцы італьянскага камандавання, зноў бамбардзіравала батарэй і склады боепрыпасу Тобрука. Германска-італьянскія авіяцыяны падвергаюць бамбардзіроўцы абароны ўмацаванняў каля Тобрука і Мерса-Матрух.

Зноў камюніе англійскага камандавання, на лівійскім фронце не адбылося ніякіх змяненняў. Англійскія самалёты зрабілі ўноч на 9 чэрвеня налет на Бенгазі і Трыполі, нанеўшы значныя пашкоджанні.

Ва Усходняй Афрыцы, у Абісініі, найбольш жорстка былі выдзіны, зноў зрабілі італьянскія камандавання, у абласці Га-Іс-Сіма. Вайсковыя дзеянні, гаворыцца далей у зводцы, затрыманы тут з-за прагна павяроў. У камюніе англійскага камандавання ўказваецца, што англійскія войскі, фарсаваныя раку Омо, працягваюць працаваць на захад ад яе. Былі адбываюцца таксама ў раёне Гандара.

У Сірыі працягваюцца жорстка былі ў паўднёвай частцы краіны. Агенства Гавас — ОФІ перадае, што ў раёне, размешчаным паміж Дамаскай і гораў Хаммам, рабіліся атакі значных сіламі ўсіх родаў зброі, сірыяныя жывыя людзі выкарыстоўваюць бронетанкавыя сілы. Працягваюцца таксама жорстка былі на лініі Нахр-Эль-Касімія, Мерджайун, Эль-Кунейтра, Шэйх-Міскін.

Зноў камюніе камандавання англійскіх сіл на Блізкім Усходзе, англійскія войскі занялі горад Сур (Тір), размешчаны на ўзбярэжжы Міжземнага мора, і фарсавалі раку Нахр-Эль-Касімія. Па даных агенства Рэйтар, англійскія часткі занялі таксама Лараа і Мерджайун. Лараа — невялікі горад на сярэдня-транспіранскай граніцы, размешчаны на чатырыццаці кіламетрах ад Дамаска. Мерджайун — пункт, размешчаны ў 50 — 60 кіламетрах на паўднёвы захад ад Дамаска.

Французскія войскі адступілі за раку Нахр-Эль-Касімія і занялі гадоўную лінію абароны Ізра, Шэйх, Міскін, Эль-Кунейтра, якая прыкрывае поствы на Бейрут. У павеламленні карэспандэнта агенства Асошыяйтэд Прэс з Вішы ўказваецца, што французскія войскі, збранаючыся Бейрут, разбурылі дарогу ўздоўж узбярэжжа, якая ідзе з Валеспіна на Бейрут праз Акра (Ака).

Опешыялыты карэспандэнт агенства Рэйтар, закранючы аперыі англійскіх войск у Сірыі, адзначае, што англійскія войскі рухаліся ў трох напрамках. Першая калона — уздоўж узбярэжжа праз Ізра, Накура, другая калона — уздоўж даліны возера Хузе ў напрамку Метула і трэцяя калона, якая складаецца ў асноўным з войск да Гала і індыйскіх частак — на Дамаск. Адназначна англійскае камандаванне прыняла тымчасова на тэрыторыі Сірыі, каб аслабіць супрацьстаянне французскіх патруль. Наступаючы войскі ўнікалі гадоўных дарог і карысталіся пераважна сцяжамі, працоўваюцца ноччу.

Англійская авіяцыя бамбардзіравала аэрадромы Мена, Нерыва (непадалёк ад Алепа) і Райка, апрача таго, бамбардзіроўцы падвергалі аэрадромы ў Алепа і Дамаску.

Англійская вайсковая аскадра, высадзіўшы 8 чэрвеня десант на поўдзень ад Бейрута, зноўна павялічыла карэспандэнта агенства Асошыяйтэд Прэс з Вішы, у даны момант кінула якар у раёне Бейрута і Трыполі. Карабілі яшчэ не пачалі бамбардзіроўку гэтага гораду. Агенства меруе, што камандаванне англійскай аскадры замах на перагоры аб значны англічанам Бейрута і Трыполі.

10 чэрвеня. (ТАСС).

КАМЮНІЕ КАМАНДАВАННЯ АНГЛІЙСКІХ СІЛ НА БЛІЗКІМ УСХОДЗЕ

ЛОНДАН, 9 чэрвеня. (ТАСС). Агенства Рэйтар перадае з Каіра агульнававае камюніе англійскага камандавання англійскіх сіл на Блізкім Усходзе. У камюніе гаворыцца, што англійскія фронце не адбылося ніякіх змяненняў. У Абісініі англійскія войскі працягваюць працаваць на захад ад ракі Омо. У пачатку ўздым новыя групы італьянскіх самалётаў.

КАМЮНІЕ КАМАНДАВАННЯ АНГЛІЙСКІХ ПАВЕТРАНЫХ СІЛ НА БЛІЗКІМ УСХОДЗЕ

ЛОНДАН, 9 чэрвеня. (ТАСС). Агенства Рэйтар перадае з Каіра агульнававае камюніе англійскага камандавання англійскіх паветраных сіл на Блізкім Усходзе. Уноч на 8 чэрвеня, гаворыцца ў камюніе, англійскія авіяцыяны падвергалі італьянскія бамбардзіроўчы аэрадромы праціўніка ў Дорне, Гамбае і Капуча. Апрача таго, былі зроблены 2 налеты на порт Бенгазі.

У часе бамбардзіроўкі аэрадромы ў Дорне адзначаны ўраўня і выліны пажары. Па крайняй меры два італьянскія самалёты былі знішчаны на зямлі. Сітуацыя бомаў паносныя значныя пашкоджанні пасадкачай пляцоўкі аэрадромы ў Гамбае.

У выніку бамбардзіроўкі порта Бенгазі знішчаны мошны ўраўня, за якімі

Французскае камюніе аб вайсковых дзеяннях у Сірыі

БОРДО, 9 чэрвеня. (ТАСС). Агенства Гавас — ОФІ перадае камюніе камандавання французскіх узброеных сіл у Сірыі. У камюніе гаворыцца, што англійскія войскі працягваюць ўчыра наступленне на поўдні Сірыі на працягу ўсяго дня. Французскія войскі абараняліся на ўсёму фронце.

Канферэнцыя ў Лондане па пытаннях друку

ЛОНДАН, 10 чэрвеня. (ТАСС). 7 чэрвеня ў Лондане адбылася канферэнцыя, скліканая найвышэйшым саюзам журналістаў і напшлалым саюзам забароны грамадзянскіх свабод. На парадку дня канферэнцыі ставіцца пытанне аб рабоце друку ў вайсковы час. На канферэнцыі прыбылі 992 дэлегаты — прадстаўнікі 640 розных прафесійных, палітычных і кааператывных арганізацый, якіх аднагоў 1.180.250 членаў.

Канферэнцыя прыняла рашэнне, у якой зварнула ўвагу ўрада на неабходнасць, звязаную з забаронай або скажэннем інфармацыі адносна вайсковага становішча і ўнутраных спраў.

Канферэнцыя вылучыла патрабаванне аб неваказанай амеце другога закона аб ахове дзяржавы, які прадстаўляе міністру ўнутраных спраў і ўнутранай безапаснасці права забараняць газеты без згоды. Далей канферэнцыя выказалася супроць усякай забароны перадачы інфармацыі ў Індыю і Італію і адтуль у Англію.

ЗАБАСТОВАЧНЫ РУХ У ІНДЫ

БАБУЛ, 10 чэрвеня. (ТАСС). Паводле паведамлення Індыйскага журналу «Каліт» у Аламбараі, аб'явілі забастовку 10 тысяч рабочых двух дзюмавых фабрык. Забастовачны рух пачаўся прызначэннем профсаюза. Газета «Бамбей кронік» паведамляе, што ў Бамбей аб'явілі забастовку 800 рабочых малаварынага завода, патрабуючы павялічэння зарплат і скарачэння рабочага дня. У Натурны ў знак

ПАВЕТРАНЫ НАЛЕТ НА АНГЛІЮ

ЛОНДАН, 9 чэрвеня. (ТАСС). Агенства Рэйтар перадае, што сёння днём над паўднёва-ўсходнім узбярэжжам Англіі падляся некалькі аскадрылаў германскіх

Пранікненне самалётаў у Сірыю працягваюцца. Сёння раённай вайскай саюзнай аб'явілі Сур (Тір) і пазней фарсавалі раку Нахр-Эль-Касімія. На правым фланзе вайскай саюзнай перайшлі на гадоўную лінію абароны Ізра-Шэйх Міскін-Эль-Кунейтра.

Пасля вышэй змяняемых аперыяў усе англійскія самалёты вярнуліся на свае базы.

Тры самалёты праціўніка збылі і невазкі браваеюў знішчаны. Бейрут учора вечарам два разы падвергае бамбардзіроўцы. Аэрадромы падвергалі ў невялікай нафаскожы. Бамбардзіроўцы падвергалі аэрадромы Мена, Нерыва (паблізу Алепа) і Райка. Сур'яных пашкоджанні пана.

На канферэнцыі выступіў рэдактар газеты «Лунін стандарт» Франк Оуэн. Гаворычы аб забароне «Дэйлі уоркер», ён заявіў: «Такім-жа спосабам у лобі час могуць закрыць і «Лунін стандарт». Прафесар Халейн выступіў ад імені лігі забароны «Дэйлі уоркер». Ён таксама рашуча выказаў супроць забароны «Дэйлі уоркер».

Сакратар асацыяцыі канторскіх служачых грамадзянскіх устаноў Уайт заявіў, што на працягу апошніх месяцаў мела месца некалькі сироб устаноў і кантор наж журналістам, выдаваемай траўніянамі.

Прадстаўнік газеты «Бамбей кронік» Каабазі ўказаў, што ў Індыі існуе лютая пелура і што паведамленні, якія публікуюцца ў Англіі, не дазваляюцца змяшчаць у Індыйскім прэсе. «У іных частках Брытанскай імперыі», сказаў Каабазі, — становішча такое-ж або нават горшае.

Прадстаўнік газеты «Бамбей кронік» Каабазі ўказаў, што ў Індыі існуе лютая пелура і што паведамленні, якія публікуюцца ў Англіі, не дазваляюцца змяшчаць у Індыйскім прэсе. «У іных частках Брытанскай імперыі», сказаў Каабазі, — становішча такое-ж або нават горшае.

Прадстаўнік газеты «Бамбей кронік» Каабазі ўказаў, што ў Індыі існуе лютая пелура і што паведамленні, якія публікуюцца ў Англіі, не дазваляюцца змяшчаць у Індыйскім прэсе. «У іных частках Брытанскай імперыі», сказаў Каабазі, — становішча такое-ж або нават горшае.

Прадстаўнік газеты «Бамбей кронік» Каабазі ўказаў, што ў Індыі існуе лютая пелура і што паведамленні, якія публікуюцца ў Англіі, не дазваляюцца змяшчаць у Індыйскім прэсе. «У іных частках Брытанскай імперыі», сказаў Каабазі, — становішча такое-ж або нават горшае.

Прадстаўнік газеты «Бамбей кронік» Каабазі ўказаў, што ў Індыі існуе лютая пелура і што паведамленні, якія публікуюцца ў Англіі, не дазваляюцца змяшчаць у Індыйскім прэсе. «У іных частках Брытанскай імперыі», сказаў Каабазі, — становішча такое-ж або нават горшае.

Прадстаўнік газеты «Бамбей кронік» Каабазі ўказаў, што ў Індыі існуе лютая пелура і што паведамленні, якія публікуюцца ў Англіі, не дазваляюцца змяшчаць у Індыйскім прэсе. «У іных частках Брытанскай імперыі», сказаў Каабазі, — становішча такое-ж або нават горшае.

Прадстаўнік газеты «Бамбей кронік» Каабазі ўказаў, што ў Індыі існуе лютая пелура і што паведамленні, якія публікуюцца ў Англіі, не дазваляюцца змяшчаць у Індыйскім прэсе. «У іных частках Брытанскай імперыі», сказаў Каабазі, — становішча такое-ж або нават горшае.

Прадстаўнік газеты «Бамбей кронік» Каабазі ўказаў, што ў Індыі існуе лютая пелура і што паведамленні, якія публікуюцца ў Англіі, не дазваляюцца змяшчаць у Індыйскім прэсе. «У іных частках Брытанскай імперыі», сказаў Каабазі, — становішча такое-ж або нават горшае.

Прадстаўнік газеты «Бамбей кронік» Каабазі ўказаў, што ў Індыі існуе лютая пелура і што паведамленні, якія публікуюцца ў Англіі, не дазваляюцца змяшчаць у Індыйскім прэсе. «У іных частках Брытанскай імперыі», сказаў Каабазі, — становішча такое-ж або нават горшае.

Прадстаўнік газеты «Бамбей кронік» Каабазі ўказаў, што ў Індыі існуе лютая пелура і што паведамленні, якія публікуюцца ў Англіі, не дазваляюцца змяшчаць у Індыйскім прэсе. «У іных частках Брытанскай імперыі», сказаў Каабазі, — становішча такое-ж або нават горшае.

Прадстаўнік газеты «Бамбей кронік» Каабазі ўказаў, што ў Індыі існуе лютая пелура і што паведамленні, якія публікуюцца ў Англіі, не дазваляюцца змяшчаць у Індыйскім прэсе. «У іных частках Брытанскай імперыі», сказаў Каабазі, — становішча такое-ж або нават горшае.

Пяршыства СССР па футболе

ЦІКАВЫ МАТЧ

„Дынама“ (Масква) — „Дынама“ (Мінск)

Гэты сустрочу мінчане чакалі з вялікім непарыеннем. Кожны любіць футбол і імкнуцца паглядзець ігру маскоўскага „Дынама“ — пераможцаў камюніе СССР па футболе. Задоўга да пачатку матча трыбуны стадыёна пачалі запаліцца гледачамі. Каля 10 тысяч чалавек прышло паглядзець гэты адзін з цікавейшых матчаў футбольнага сезона.

Чаканні любіцеляў футбала ўраўня апраўдаліся. Гледачы ўбачылі ўчора яркую, жывую ігру, багату вострымі момантамі.

Маскоўскае „Дынама“ — адна з старэйшых і лепшых футбольных каманд краіны. Высокі аслаб яе ігры і выдатная тэхніка валючы не толькі ў Савецкім Саюзе. Многія каманды Еўропы дзяржа працяжні ад дынамаўцаў. Тры разы маскоўскае „Дынама“ выхадзіла пераможцам у спаборніцтвах на пяршыства краіны па футболе, у 1937 годзе заваявала Кубак СССР.

Гэты сезон масквічы пачалі вялікай энергіяй. Яны ўтвораюцца лістэруючы. З 14 матчных рашучых набралі 11 ачкоў. Маскоўскае „Дынама“ — адна з тых каманд, якая пастаянна ўзаскажывае сваю тэхніку. У гэтым годзе масквічы прымяняюць зусім новую тэхніку, не прызвычайную ніякім футбольным вайскам. У часе ігры яны робяць зусім нечаканыя перастаўкі ігры: правы і левыя аслабаваны на месцы левага, поўнаўраўня вылазюць пераходзіць у абарону, а на той месцы аслабаваны абароны, які часта б'е рашучы ўдар на вароты. Так былі і ўчора. Утрымаць браму пры такоў расстаноўцы вельмі цяжка.

Зусім зразумела павялічэння шчасліва мінчан да ўраўня сустрэчы. Гэта сустрэча была вялікай выпрабаваннем для мінскага „Дынама“. І трэба сказаць, што выпрабаванне мінскага каманды вытрымала блізка.

У 19 гады свёсто судзі ўсеазавай катары тав. Стрэмнівае паведамляе аб пачатку матча. Першы, цёплы вітаныя трыбунамі, на забяле поле вылазюць гасці ў блакітных футболах. А ўсе ад імі гледачы вельмі ўзрадаваныя вылазюць Мінска. У аставе каманды Масквы — Каштан, заслужаны майстар спорта Якушын, майстар спорта вратар Коцкаў, Радзюсін, Чарнышоў, Ваіноў, Семічэнаў і Салаўеў і футбалісты Бясеў, Палыска, Назараў, Баскоў і дынамаўцаў Мінска — Каштан, Салаўеў, вратар Доракхаў, футбалісты Шкуцкаў, Волжа, Чалаган, Карока, Панфілаў, Пашмароў, Абрамаў, Балясаў і Віноў.

Высокай тэхніцы і патрыятычнасці масквічоў мінчане прапіставілі волю да перамогі, нечаканнаму энергіі і вострысця. Ужо на першай мінуце мінчане прапарылі да варот праціўніка. Паслядоўна мошны ўдар на вароты. Але іхны навазненія тав. Абрамаў не разлічыў яго — мяч праішоў высока над шытамі.

Другі час ўпорная барацьба не прыносіць поспеху ні адной з каманд. Добра задуманы кампаніі масквічоў умела разбіваюцца абаронай мінчан. Частыя тавы павалачных мінскага „Дынама“ таксама не даюць патрыятам рашучага. Я вратар маскоўскага „Дынама“ стварыла цэлы рад небывалых становішчаў, і толькі неадкладны ўдар Абрамава і другі ратуючы масквічоў ад верных голаў.

Напададзены маскоўскага „Дынама“, узначальваемае майстрам спорта тав. Салаўеўым і заслужаным майстрам спорта тав. Якушыным, і на гэты раз пазала высокае ўменне вядоўшых добра ра.

Дарэчы, у гэтым годзе мінчане чакалі з вялікім непарыеннем. Кожны любіць футбол і імкнуцца паглядзець ігру маскоўскага „Дынама“ — пераможцаў камюніе СССР па футболе. Задоўга да пачатку матча трыбуны стадыёна пачалі запаліцца гледачамі. Каля 10 тысяч чалавек прышло паглядзець гэты адзін з цікавейшых матчаў футбольнага сезона.

Чаканні любіцеляў футбала ўраўня апраўдаліся. Гледачы ўбачылі ўчора яркую, жывую ігру, багату вострымі момантамі.

Маскоўскае „Дынама“ — адна з старэйшых і лепшых футбольных каманд краіны. Высокі аслаб яе ігры і выдатная тэхніка валючы не толькі ў Савецкім Саюзе. Многія каманды Еўропы дзяржа працяжні ад дынамаўцаў. Тры разы маскоўскае „Дынама“ выхадзіла пераможцам у спаборніцтвах на пяршыства краіны па футболе, у 1937 годзе заваявала Кубак СССР.

Гэты сезон масквічы пачалі вялікай энергіяй. Яны ўтвораюцца лістэруючы. З 14 матчных рашучых набралі 11 ачкоў. Маскоўскае „Дынама“ — адна з тых каманд, якая пастаянна ўзаскажывае сваю тэхніку. У гэтым годзе масквічы прымяняюць зусім новую тэхніку, не прызвычайную ніякім футбольным вайскам. У часе ігры яны робяць зусім нечаканыя перастаўкі ігры: правы і левыя аслабаваны на месцы левага, поўнаўраўня вылазюць пераходзіць у абарону, а на той месцы аслабаваны абароны, які часта б'е рашучы ўдар на вароты. Так былі і ўчора. Утрымаць браму пры такоў расстаноўцы вельмі цяжка.

Зусім зразумела павялічэння шчасліва мінчан да ўраўня сустрэчы. Гэта сустрэча была вялікай выпрабаваннем для мінскага „Дынама“. І трэба сказаць, што выпрабаванне мінскага каманды вытрымала блізка.

У 19 гады свёсто судзі ўсеазавай катары тав. Стрэмнівае паведамляе аб пачатку матча. Першы, цёплы вітаныя трыбунамі, на забяле поле вылазюць гасці ў блакітных футболах. А ўсе ад імі гледачы вельмі ўзрадаваныя вылазюць Мінска. У аставе каманды Масквы — Каштан, заслужаны майстар спорта Якушын, майстар спорта вратар Коцкаў, Радзюсін, Чарнышоў, Ваіноў, Семічэнаў і Салаўеў і футбалісты Бясеў, Палыска, Назараў, Баскоў і дынамаўцаў Мінска — Каштан, Салаўеў, вратар Доракхаў, футбалісты Шкуцкаў, Волжа, Чалаган, Карока, Панфілаў, Пашмароў, Абрамаў, Балясаў і Віноў.

здымаемыя кампаніі да завяршэння га дакладнага ўдару на вароты. У першым тайме масквічан удалося ўб'ць тавы. Азін з іх быў забіт Семічэнаў зусім нечакана. Доракхаў — вратар мінскага „Дынама“ — зусім мошны мяч, а выладова вынесіў яго. Гэты прам скарастаў паласеўшым Семічэнаў. Я ўдар Доракхава тавы прызначы вылазюць вай. Яна з'ўлацця вынікам таго, што Доракхаў да ігры быў, на жаль, дзюмч нездаровым.

Другі тайм быў найбольш цікавым, прайшоў напружана і ў вострай барацьбе. Як і ў першай ігры з каманда Чарнышоў Арыі, мінска дынамаўцы прыманструявалі дружную, аслабкую ру лініі напаздзена і абароны. У гэтым прайшоў ігру дзюмч перавазе мінчан.

Амаль усе 45 мінуў ігра праходзіла на полі масквічоў. Навалачны маскоўскага „Дынама“ былі добра прыкрас абаронай мінчан. Майстра спорта Семічэнава і заслужанага майстра спорта Якушына „вартвала“ надзейны абароны Майстар спорта Салаўеў — неўважлівы понтр напаздзена маскоўскага „Дынама“ — на гэты раз нічога не мог зрабіць супроць віртуознага абароны Каштана каманды мінскага „Дынама“ тав. Салаўеўа. Усе-ж масквічан некалькі разоў, хоць і безроўнаўта, удакоў былі на вароты мінчан, якіх ў друг тайме абарона Каштаніаў.

Напададзены мінчан, патрыятычнасці ропай, іграў ў другім тайме вылазюць энергія. Масквічы вратар, майстар спорта тав. Коцкаў, часта аблівае мошны і дакладныя ўдары. Напададчы мінчан, апрача ўзавайны і напорысця пазвалаў таксама і добрую тэхніку. Мошная абарона масквічоў, сироп якіх быў 4 майстры спорта, не мела стрэмнай валору мінчан.

За некалькі мінуў да канца тайма мінчан вратар мінскага „Дынама“ абліваецца на пачатку масквічоў. Мінчане выдую ішо ачытачу на леваму краю, перадаюць гошці ў блакітных футболах. А ўсе ад імі гледачы вельмі ўзрадаваныя вылазюць Мінска. У аставе каманды Масквы — Каштан, заслужаны майстар спорта Якушын, майстар спорта вратар Коцкаў, Радзюсін, Чарнышоў, Ваіноў, Семічэнаў і Салаўеў і футбалісты Бясеў, Палыска, Назараў, Баскоў і дынамаўцаў Мінска — Каштан, Салаўеў, вратар Доракхаў, футбалісты Шкуцкаў, Волжа, Чалаган, Карока, Панфілаў, Пашмароў, Абрамаў, Балясаў і Віноў.

Высокай тэхніцы і патрыятычнасці масквічоў мінчане прапіставілі волю да перамогі, нечаканнаму энергіі і вострысця. Ужо на першай мінуце мінчане прапарылі да варот праціўніка. Паслядоўна мошны ўдар на вароты. Але іхны навазненія тав. Абрамаў не разлічыў яго — мяч праішоў высока над шытамі.

Другі час ўпорная барацьба не прыносіць поспеху ні адной з каманд. Добра задуманы кампаніі масквічоў умела разбіваюцца абаронай мінчан. Частыя тавы павалачных мінскага „Дынама“ таксама не даюць патрыятам рашучага. Я вратар маскоўскага „Дынама“ стварыла цэлы рад небывалых становішчаў, і толькі неадкладны ўдар Абрамава і другі ратуючы масквічоў ад верных голаў.

Напададзены маскоўскага „Дынама“, узначальваемае майстрам спорта тав. Салаўеўым і заслужаным майстрам спорта тав. Якушыным, і на гэты раз пазала высокае ўменне вядоўшых добра ра.

Дарэчы, у гэтым годзе мінчане чакалі з вялікім непарыеннем. Кожны любіць футбол і імкнуцца паглядзець ігру маскоўскага „Дынама“ — пераможцаў камюніе СССР па футболе. Задоўга да пачатку матча трыбуны стадыёна пачалі запаліцца гледачамі. Каля 10 тысяч чалавек прышло паглядзець гэты адзін з цікавейшых матчаў футбольнага сезона.

Чаканні любіцеляў футбала ўраўня апраўдаліся. Гледачы ўбачылі ўчора яркую, жывую ігру, багату вострымі момантамі.

Маскоўскае „Дынама“ — адна з старэйшых і лепшых футбольных каманд краіны. Высокі аслаб яе ігры і выдатная тэхніка валючы не толькі ў Савецкім Саюзе. Многія каманды Еўропы дзяржа працяжні ад дынамаўцаў. Тры разы маскоўскае „Дынама“ выхадзіла пераможцам у спаборніцтвах на пяршыства краіны па футболе, у 1937 годзе заваявала Кубак СССР.

Гэты сезон масквічы пачалі вялікай энергіяй. Яны ўтвораюцца лістэруючы. З 14 матчных рашучых набралі 11 ачкоў. Маскоўскае „Дынама“ — адна з тых каманд, якая пастаянна ўзаскажывае сваю тэхніку. У гэтым годзе масквічы прымяняюць зусім новую тэхніку, не прызвычайную ніякім футбольным вайскам. У часе ігры яны робяць зусім нечаканыя перастаўкі ігры: правы і левыя аслабаваны на месцы левага, поўнаўраўня вылазюць пераходзіць у абарону, а на той месцы аслабаваны абароны, які часта б'е рашучы ўдар на вароты. Так былі і ўчора. Утрымаць браму пры такоў расстаноўцы вельмі цяжка.

Зусім зразумела павялічэння шчасліва мінчан да ўраўня сустрэчы. Гэта сустрэча была вялікай выпрабаваннем для мінскага „Дынама“. І трэба сказаць, што выпрабаванне мінскага каманды вытрымала блізка.

У 19 гады свёсто судзі ўсеазавай катары тав. Стрэмнівае паведамляе аб пачатку матча. Першы, цёплы вітаныя трыбунамі, на забяле поле вылазюць гасці ў блакітных футболах. А ўсе ад імі гледачы вельмі ўзрадаваныя вылазюць Мінска. У аставе каманды Масквы — Каштан, заслужаны майстар спорта Якушын, майстар спорта вратар Коцкаў, Радзюсін, Чарнышоў, Ваіноў, Семічэнаў і Салаўеў і футбалісты Бясеў, Палыска, Назараў, Баскоў і дынамаўцаў Мінска — Каштан, Салаўеў, вратар Доракхаў, футбалісты Шкуцкаў, Волжа, Чалаган, Карока, Панфілаў, Пашмароў, Абрамаў, Балясаў і Віноў.

Высокай тэхніцы і патрыятычнасці масквічоў мінчане прапіставілі волю да перамогі, нечаканнаму энергіі і вострысця. Ужо на першай мінуце мінчане прапарылі да варот праціўніка. Паслядоўна мошны ўдар на вароты.